

بررسی بیولوژی و اپیدمیولوژی بیماری آنترکنوز گردو در حومه مشهد

محمود رضا کریمی شهری، مجید اخوان

عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان-بخش تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی مشهد

با توجه به اهمیت باغات گردو در استان و مسئله ارز آوری آن در سطح کشور بررسی بیماری آنترکنوز گردو مهم بنظر رسیده و با توجه به خسارت زیادی که این بیماری هر ساله به محصول گردو وارد می سازد،

لذا برای دست یابی به روش مبارزه مناسب با این بیماری ضرورت ایجاد می‌کند که ابتدا بیولوژی و اپیدمیولوژی عامل بیماری بررسی گردد و سپس راه مناسب مبارزه با این بیماری توصیه شود. طی بازدیدهای مکرر در طول ۴ سال از مناطق عمده گردو کاری در حومه مشهد مناطق آلوده به آترانکوز شامل زشک و شاندیز، اخلمد و فریزی شناسایی گردید. آلودگی در روی برگها ابتدا به صورت نقاط رنگ پریده که پس از مدتی به رنگ زرد در آمده و سپس قهوه‌ای و نکروزه می‌شود. عامل بیماری قارچ *Marssonieia juglandis* بوده که آسروولهای این قارچ نیز پس از مدت کوتاهی در سطح لکه‌ها ظاهر میگردد. آسروولها تیره رنگ و به صورت دوایر متحدالمرکز در روی لکه‌ها دیده میشود. پس از برش زدن آسروولها اسپورهای بیضوی شکل کشیده و غالباً دو حجره‌ای مشاهده شد. لکه‌های قهوه‌ای رنگ پس از مدتی سطح وسیعی از پهنک را در بر می‌گیرد و حالت سوختگی به برگها میدهد. غالباً برگهای آلوده قبل از موعد ریزش می‌کنند. این بیماری بسته به درجه حرارت و رطوبت هر ساله دارای شدت و ضعف می‌باشد. از روی برگهای افتاده پای درختان فرم جنسی جداسازی و شناسایی گردید. فرم جنسی عامل بیماری *Gnomonia leptostyla* بوده و جز قارچهای آسکومسیت‌ها با آسکهای دو جداره و آسکوکارپ با گردن دراز می‌باشد فرم جنسی عامل بیماری تحت شرایط سرمای شدید و بویژه برف روی برگهای افتاده شده پای درختان تشکیل میگردد. با بررسی به لامهای آغشته به پارافین تقریباً اواسط اردیبهشت ماه اولین آسکسپورها روی لامها مشاهده و حدوداً یک هفته بعد از آن علائم بر روی برگها به صورت لکه‌های زرد رنگ (رنگ پریده) نمایان شد. در طول تابستان مکرراً از مناطق آلوده بازدید بعمل آمد و حدود ۴۰۰ اصله نهال گردو درصد آلودگی برگها، شدت آلودگی برگها و درصد آلودگی میوه‌ها محاسبه گردید. آلوده ترین منطقه از لحاظ درصد آلودگی برگها، شدت آلودگی برگها و درصد آلودگی میوه هر سال بسته به شرایط محیطی متغیر می‌باشد

واژه‌های کلیدی: آترانکوز گردو؛ اپیدمیولوژی. بیولوژی